Voorstel aan de gemeenteraad

Opsteller
Sluis, Saskia van der

Kenmerk
Z.24.444434 / D.24.1811828

Vertrouwelijkheid
Openbaar

Onderwerp
Verordening toekenning uitsluitend recht gemeente Heerenveen 2024

Voorgesteld besluit

1. De verordening 'Toekenning uitsluitend recht gemeente Heerenveen 2025-2030" vast te stellen;

Inleiding

Sinds 2020 is onze gemeente samen met de gemeenten Leeuwarden, Opsterland en Smallingerland aandeelhouder van Caparis N.V. De overige 4 "niet- aandeelhoudende" gemeenten Achtkarspelen, Tytsjerksteradiel, Oost- en Weststellingwerf nemen deel in de Gemeenschappelijke Regeling Fryslân die namens alle acht genoemde gemeenten als werkgever optreedt voor alle mensen die bij Caparis werken.

Voorheen konden alle acht gemeenten als eigenaar door een zogenaamde inbesteding werk gunnen aan Caparis N.V.. Door de structuurwijziging en de verschuiving van aandeelhouderschap is er eind 2019 door de eigenaren voor gekozen om voor vijf jaar een zogenaamd uitsluitend recht te vestigen voor Caparis voor wat betreft:

- het uitvoeren van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw). Heerenveen neemt de diensten af van Caparis waar het gaat om de begeleiding van mensen met een Sw-indicatie.
- het werk dat aan Caparis gegund wordt waarbij de doelgroep is betrokken. Voor onze gemeente gaat het dan om de onderhoudswerkzaamheden in de groenvoorziening en om de voorziening Beschut Werk als bedoeld in artikel 10b van de Participatiewet. Caparis voert ook structureel werk uit voor de gemeente waar het gaat om de postbezorging.

De huidige verordening en hieruit voortvloeiende aanwijzing voor Caparis als dienstverlener geldt tot en met dit jaar en moet opnieuw worden vastgesteld.

Beoogd effect

We geven uitvoering aan de Wet sociale werkvoorziening en de Participatiewet;

We kunnen de dienstverleningsovereenkomsten Wsw en Beschut Werk met Caparis N.V. afsluiten;

We stellen inwoners die daarop aangewezen zijn in staat beschut te werken (in totaal 1750 medewerkers waarvan 200 onze inwoners zijn).

Argumenten

1.1. de inhoud en de tekst van de verordening 'toekenning uitsluitend recht gemeente Heerenveen 2020-2025' met uitzondering van de looptijd niet wijzigt

In de raadsvergadering van 16 december 2019 is de huidige verordening vastgesteld voor een periode van vijf jaar. Deze periode loopt dus af. En dat betekent dat de verordening die het uitsluitend recht vestigt opnieuw door de raad moet worden vastgesteld. Op die manier kunnen de diensten aanbesteding technisch gezien weer worden afgenomen en kan Caparis weer worden aangewezen als uitvoerder van de Wsw en beschut werk.
De inhoud van verordening zelf is niet veranderd. In de afgelopen 5 jaar is er natuurlijk wel veel veranderd in de wereld (o.a. de Corona-epidemie en de oorlog in Oekraïne) en dit heeft, naast de economische omstandigheden zoals bij Accell, invloed gehad op de werkzaamheden voor de doelgroep van Caparis. Om dit het hoofd te kunnen bieden hebben alle aandeelhouders gezamenlijk beleid voor Caparis NV en de maatschappelijke opgaven op het gebied van participatie geformuleerd:
• Gemeenten streven naar de hoogst haalbare vorm van participatie voor hun inwoners.
• Gemeenten stemmen dienstverlening af op basis van maatwerk aan de inwoner.
• Gemeenten selecteren de beste aanbieders voor het beoogde maatwerk aan de inwoners.
• Caparis is (nog) niet altijd de beste aanbieder t.o.v. gespecialiseerde partijen.
• Gemeenten kiezen bewust voor Caparis en wijken waar nodig af van het maatwerkprincipe (bijvoorbeeld voor beschut werk en basisbanen). Omdat er geen nieuwe instroom meer mogelijk is onder de Wsw (maar de oude Wsw-ers wel uitstromen) zijn immers “andere handjes en andere werksoorten” nodig om het bedrijf gezond te runnen.

1.2 d*e gemeenten wensen ook de komende vijf jaar (via Caparis N.V., de Gemeenschappelijke regeling SW ‘Fryslân’ en Caparis B.V.) in meer of mindere mate samen te werken op deze terreinen*.
Samenwerking is noodzakelijk om op een zorgvuldige en doelmatige wijze uitvoering te geven aan de Wsw en artikel 10b van de Participatiewet in het algemeen en ter bescherming van de fundamentele rechten van een adequaat sociaal vangnet voor deze doelgroep in het bijzonder. De samenwerking leidt tot een bepaalde schaalgrootte die efficiencyvoordelen biedt voor het organiseren van de vereiste permanente en/of intensieve begeleiding, alsmede voor het organiseren van de benodigde aanpassingen van de werkplekken, welke begeleiding en aanpassingen van reguliere werkgevers niet kunnen worden verwacht. Uitvoering via een door de overheid gecontroleerde onderneming biedt deze doelgroepen de mogelijkheid om binnen een en dezelfde vertrouwde organisatie met gekwalificeerde, ervaren en vertrouwde begeleiders, ervaring op te doen met verschillende activiteiten en naar vermogen te participeren. De samenwerking op deze terreinen biedt daarnaast meer mogelijkheden en flexibiliteit voor individuele- of (en met name de meer incidentele – tijdelijke - vraag/mogelijkheid van) groepsdetachering bij een reguliere werkgever met behoud van begeleiding en met de zekerheid van het sociale werkbedrijf Caparis als vangnet. De markt voorziet hierin niet, althans onvoldoende.

Risico’s of kanttekeningen

Als aandeelhouder dragen wij Caparis een warm hart toe. Caparis is immers een bedrijf van ons. Er zijn wel zorgen over het rendementsherstel en de liquiditeitspositie. Caparis presenteert namelijk een negatief

resultaat van € 459.000 in het eerste kwartaal. De jaarrekening 2023 had een nadelige uitkomst van € 580.000. En voor de komende jaren wordt in 2027 een klein financieel voordeel op de begroting ingeboekt. Onze boodschap in de afgelopen aandeelhoudersvergaderingen is daarom altijd geweest dat Caparis moet blijven sturen op het transformeren van het bedrijf en de benodigde verlaging van kosten c.q. het verhogen van de inkomsten. Dit is overigens niet een nieuwe boodschap maar wel een urgente in opmaat naar deze benodigde nieuwe dienstverleningsovereenkomst voor de periode 2025-2030.

We werken de komende periode daarom toe naar de volgende afspraken:
• Gematigde krimp van Caparis NV (2 a 3% per jaar);
• Passend werk voor de doelgroep;
• Kwalitatief goede arbeidsontwikkeling;
• Een kostenefficiënte uitvoering (kosten HRM, vastgoedobjecten op 95% ten opzichte van 2024);
• Een aantrekkelijke werk- en ontwikkelplek;
• Optimale samenwerking met de andere werkbedrijven (bijvoorbeeld zoals het Grienskip met Empatec);
• Verbeteren van de monitoring;
• Versterken van het gezamenlijk eigenaarschap;
• Verbetering van het imago.

Met name op het punt van kostenefficiënte uitvoering en passend werk voor de doelgroep moet op korte termijn stappen gezet worden. Caparis geeft aan dat de orderportefeuille nog steeds last heeft van mondiale en landelijke economische ontwikkelingen, zoals de schaarste aan grondstoffen. Opdrachten komen en kwamen tot stilstand. Accell is daar een voorbeeld van. En alhoewel er ook nieuwe kansen zijn benut -, zoals de start van de logistieke hubs waaronder in Heerenveen en een nieuwe businesspartner voor de kwekerij- moet de acquisitie van beter renderend werk leiden tot verbetering van de resultaten. De financiering op rijksbijdrage niveau die in deze nieuwe contracten is opgenomen voor alle 8 gemeenten moet de nodige stabiliteit bieden om weer tot die groei te komen.

Communicatie en participatie

- In overleg met de griffie wordt een werkbezoek gepland aan Caparis.
- Na de vaststelling van de verordening wordt deze bekendgemaakt in het Gemeenteblad.
- De clientenparticipatie is geregeld in de Verordening clientenparticipatie 2023 en is gemandateerd aan Caparis.
- Onze participatieraad wordt bijgepraat ook over Caparis.

Financiën

Op basis van onze mensen die werkzaam zijn bij Caparis (203 fte) en de rijksbijdrage voor 2025 moeten we € 8.361.404 betalen voor de Wsw.
In onze begroting is hiervoor dekking omdat er een structureel bedrag is opgenomen van 8,5 miljoen. Ook voor de komende jaren is dit dus voldoende omdat er geen nieuwe instroom meer is. Per jaar bekijken we dan wat de krimp is en wat dan nodig is op basis van de rijksbijdrage per Wsw-er. Voor het project Duurzaam Gezond Financieel Perspectief willen we € 138.000 inbrengen.

In dit kader is het ook goed om te noemen dat in de meicirculaire 2024 ook extra rijksgelden zijn opgenomen voor de Wsw. Dit extra geld (landelijk € 63,9 miljoen) is bedoeld voor de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven zoals Caparis en is verwerkt in de rijksbijdrage voor de Wsw-uitvoering. Deze toekenning vloeit voort uit het landelijk onderzoek van Berenschot (juli 2023) naar de toekomst van de sociale infrastructuur. Deze inkomsten Participatie onderdeel Wsw zijn verwerkt in de najaarsrapportage en hebben een positief effect op het begrotingssaldo.

De kosten voor beschut werk zijn op basis van de huidige afspraken gedekt in de begroting.

Bijlagen

Verordening toekenning uitsluitend recht gemeente Heerenveen 2025-2030

Factsheet Caparis